

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/147/2006

POLACY O LUSTRACJI I UJAWNIANIU MATERIAŁÓW ZGROMADZONYCH W IPN

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, PAŹDZIERNIK 2006

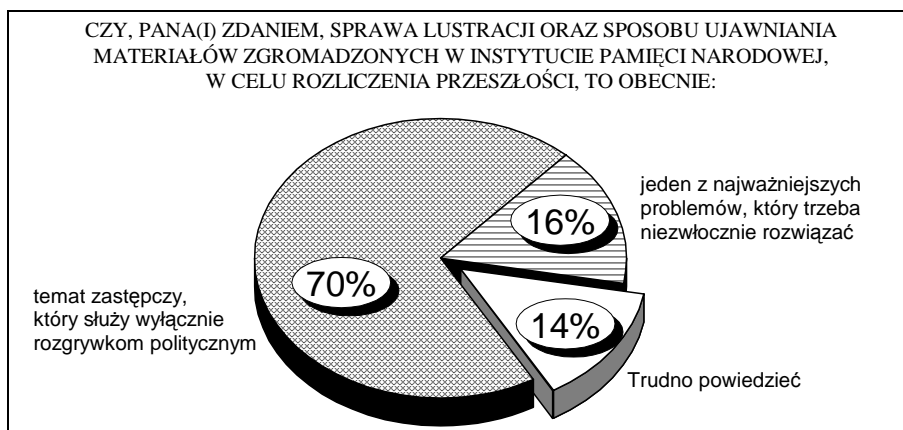
PRZEDRUK I ROZPOWSZECHNIANIE MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
28 września 2006 roku

POLACY O LUSTRACJI I UJAWNIANIU MATERIAŁÓW ZGROMADZONYCH W IPN

- ❖ Według zdecydowanej większości Polaków kwestia lustracji oraz sposobu ujawniania materiałów zgromadzonych w Instytucie Pamięci Narodowej, w celu rozliczenia przeszłości, nie należy do najważniejszych problemów, które trzeba niezwłocznie rozwiązać.

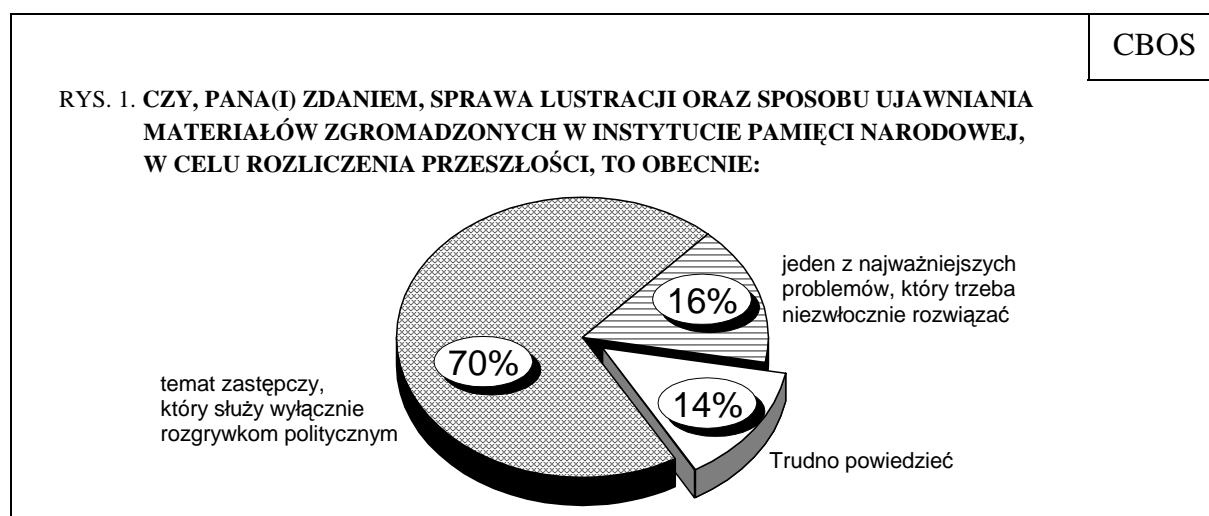

- ❖ Takie same liczebnie grupy domagają się całkowitego upublicznienia materiałów zgromadzonych w IPN, co postulują nieujawnianie żadnych zachowanych dokumentów (po 26%). Stosunkowo najwięcej zwolenników znajduje opcja upublicznienia wyłącznie tych materiałów, które dotyczą osób pełniących ważne funkcje państwowe (32%).
- ❖ Polacy wyraźnie opowiadają się za szerszym dostępem do archiwów IPN. Największa grupa (43%) uważa, że możliwość wglądu do teczek powinny mieć wszystkie osoby, których w jakimkolwiek stopniu dotyczą zachowane w IPN materiały, natomiast co czwarty respondent (26%) uważa, że takie prawo powinny mieć wyłącznie osoby podlegające lustracji. Jedynie 15% Polaków stoi na stanowisku, że nie powinno się pokazywać zachowanych materiałów osobom, których one dotyczą.
- ❖ Większość społeczeństwa opowiada się za upublicznieniem materiałów IPN dotyczących osób pełniących ważne funkcje w państwie.
- ❖ Polacy w większości uważają, że osoby, które były informatorami SB, a obecnie pełnią ważne funkcje państwowe, powinny zostać usunięte z zajmowanych stanowisk.
- ❖ Likwidacja Sądu Lustracyjnego, odejście od składania oświadczeń lustracyjnych, likwidacja urzędu Rzecznika Interesu Publicznego czy też zniesienie statusu pokrzywdzonego znajdują więcej przeciwników niż zwolenników. Natomiast więcej zwolenników niż przeciwników ma rozszerzenie lustracji na nowe kategorie osób. Znaczne grupy badanych nie mają jednak wyrobionego zdania w tych kwestiach.

W publicznych debatach i politycznych projektach co jakiś czas powraca jak bumerang sprawa lustracji i sposobu ujawniania materiałów zgromadzonych w archiwach Instytutu Pamięci Narodowej. Jeszcze nie tak dawno opinie niektórych polityków i komentatorów życia politycznego, a także emocje towarzyszące uchwalaniu nowej ustawy lustracyjnej, jak się okazuje – w wielu punktach kontrowersyjnej, wskazywały, że sprawa lustracji oraz sposobu ujawniania materiałów zgromadzonych w Instytucie Pamięci Narodowej to jeden z najważniejszych problemów wymagających niezwłocznego rozwiązania. Opinia publiczna nie podziela jednak takiego przekonania¹.

ISTOTNOŚĆ PROBLEMU LUSTRACJI

Zdecydowana większość dorosłych Polaków (70%) uważa, że sprawa lustracji to temat zastępczy, który służy wyłącznie rozgrywkom politycznym. Przekonanie o doniosłości tego problemu wyraża mniej więcej co szósty ankietowany (16%), co siódmy zaś (14%) nie potrafi zająć stanowiska w tej kwestii.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (196) zrealizowano w dniach 8-11 września 2006 roku na liczącej 937 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Opinia, że problem lustracji oraz sposobu ujawniania materiałów zgromadzonych w IPN to obecnie temat zastępczy, przeważa we wszystkich grupach wyróżnionych ze względu na cechy socjodemograficzne, szczególnie często podzielają ją respondenci w wieku 18–34 lata, zwłaszcza uczniowie i studenci (82%), mieszkańcy największych miast (83%) oraz osoby o poglądach lewicowych (77%) i centrowych (80%). Przekonanie takie wzrasta wraz z poziomem wykształcenia ankietowanych, a także – wraz ze spadkiem częstości uczestnictwa w praktykach religijnych (zob. tabele aneksowe).

Również we wszystkich elektoratach partyjnych dominuje pogląd, że obecnie lustracja stanowi wyłącznie przedmiot rozgrywek politycznych. Opinię tę szczególnie wyraźnie podkreślają zwolennicy PO (84%) oraz SLD (79%), a także osoby niezdecydowane, na kogo głosować w ewentualnych wyborach parlamentarnych (71%), oraz niezainteresowane uczestniczeniem w nich (74%).

Tabela 1

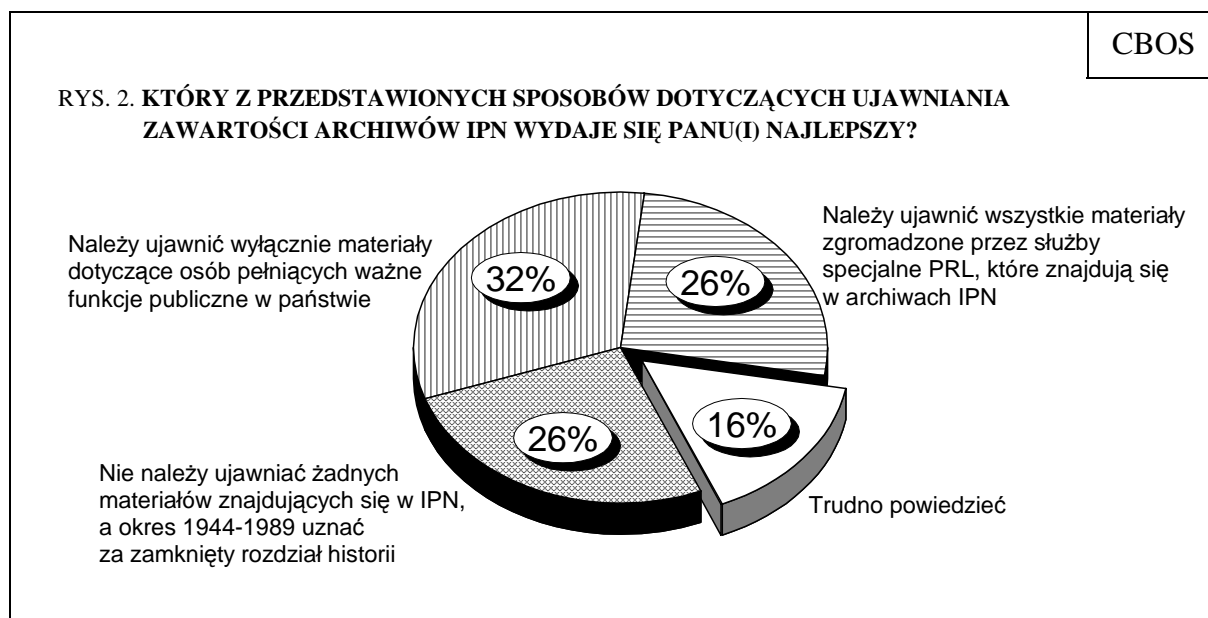
Potencjalne elektoraty*	Czy, Pana(i) zdaniem, sprawa lustracji oraz sposobu ujawniania materiałów zgromadzonych w Instytucie Pamięci Narodowej, w celu rozliczenia przeszłości, to obecnie:		
	jeden z najważniejszych problemów, który trzeba niezwłocznie rozwiązać	temat zastępczy, który służy wyłącznie rozgrywkom politycznym	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PiS	37	52	11
Samoobrona	28	52	20
PO	15	84	1
SLD	16	79	5
Niezdecydowani	13	71	16
Niegłosujący	9	74	17

*Wyodrębnione na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych

Przekonanie o doniosłości problematyki lustracji i natychmiastowej potrzebie zastosowania konkretnych rozwiązań w tej sprawie stosunkowo najczęściej wyrażają osoby powyżej 45 roku życia (20%–22%), respondenci uczestniczący w praktykach religijnych kilka razy w tygodniu (25%) oraz deklarujący prawicowe poglądy polityczne (29%), zwłaszcza zwolennicy PiS (37%).

SPOSOBY UJAWNIANIA MATERIAŁÓW ZGROMADZONYCH W ARCHIWACH IPN

Spółeczeństwo polskie jest wyraźnie podzielone w opiniach na temat sposobu ujawniania zawartości archiwów IPN. Co czwarty badany (26%) opowiada się za całkowitym upublicznieniem materiałów zgromadzonych w Instytucie, tyle samo zwolenników (26%) znajduje wariant przeciwny, zgodnie z którym nie powinno się ujawniać żadnych dokumentów przechowywanych w archiwach IPN, a okres 1944–1989 uznać za zamknięty rozdział historii. Stosunkowo największe poparcie społeczne ma propozycja ujawnienia wyłącznie tych materiałów, które dotyczą osób pełniących ważne funkcje państwowe (32% wskazań).

W elektoratach PiS i Samoobrony niemal tyle samo osób opowiada się za ujawnieniem całości materiałów przechowywanych w IPN, co za upublicznieniem wyłącznie tych dokumentów, które dotyczą osób pełniących ważne funkcje publiczne w państwie. Zwolennicy PO najczęściej optują za drugim spośród przedstawionych wariantów, natomiast większość respondentów stanowiących potencjalny elektorat SLD postuluje raczej uznanie okresu 1944–1989 za zamknięty rozdział historii i nieotwieranie archiwów IPN.

Tabela 2

Potencjalne elektoraty*	Który z przedstawionych sposobów dotyczących ujawniania zawartości archiwów IPN wydaje się Panu(i) najlepszy?			
	Należy ujawnić wszystkie materiały zgromadzone przez służby specjalne PRL, które znajdują się w archiwach IPN	Należy ujawnić wyłącznie materiały dotyczące osób pełniących ważne funkcje publiczne w państwie	Nie należy ujawniać żadnych materiałów znajdujących się w IPN, a okres 1944–1989 uznać za zamknięty rozdział historii	Trudno powiedzieć
	w procentach			
PiS	35	38	18	9
Samobrona	36	35	24	5
PO	26	44	24	6
SLD	20	16	54	10
Niezdecydowani	24	32	23	21
Niegłosujący	23	25	33	19

*Wyodrębnione na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych

Ponad połowa ankietowanych uważających, że problem lustracji należy jak najszybciej rozwiązać (51%), domaga się ujawnienia wszystkich materiałów zgromadzonych w archiwach IPN, co trzeci zaś z tej grupy (35%) postuluje upublicznienie wyłącznie tych dokumentów, które odnoszą się do osób zajmujących ważne stanowiska w państwie. Natomiast ci, którzy uważają, że kwestia lustracji i ujawniania materiałów zgromadzonych w IPN to sprawa drugorzędna, optują co najwyżej za częściowym upublicznieniem zawartości archiwów Instytutu – wyłącznie w zakresie dokumentacji dotyczącej osób pełniących ważne funkcje państwowe (36%) bądź też za nieujawnianiem żadnych zachowanych materiałów zgromadzonych w latach 1944–1989 przez służby specjalne PRL (33%). Stosunkowo najmniejszym poparciem w tej grupie cieszy się idea całkowitego otwarcia archiwów IPN (22%).

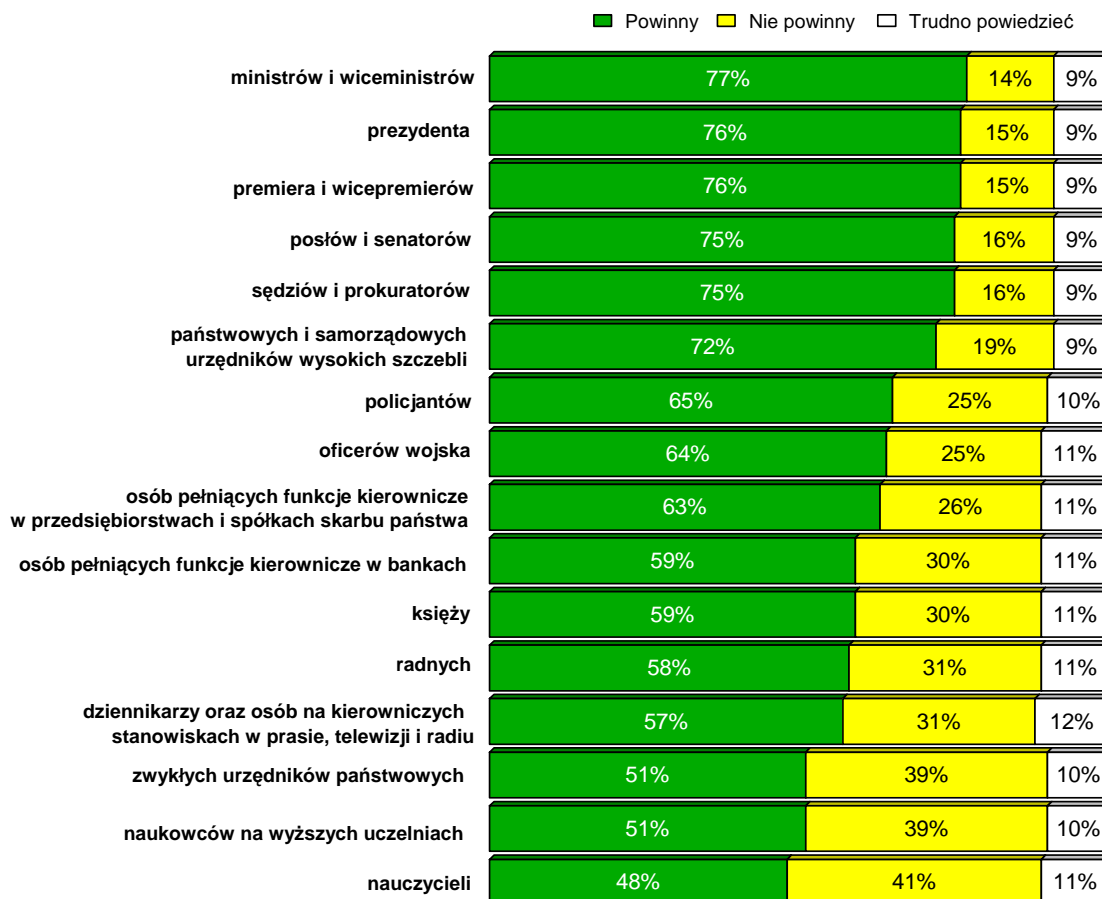
Tabela 3

Czy, Pana(i) zdaniem, sprawa lustracji oraz sposobu ujawniania materiałów zgromadzonych w Instytucie Pamięci Narodowej, w celu rozliczenia przeszłości, to obecnie:	Który z przedstawionych sposobów dotyczących ujawniania zawartości archiwów IPN wydaje się Panu(i) najlepszy?			
	Należy ujawnić wszystkie materiały zgromadzone przez służby specjalne PRL, które znajdują się w archiwach IPN	Należy ujawnić wyłącznie materiały dotyczące osób pełniących ważne funkcje publiczne w państwie	Nie należy ujawniać żadnych materiałów znajdujących się w IPN, a okres 1944–1989 uznać za zamknięty rozdział historii	Trudno powiedzieć
	w procentach			
- jeden z najważniejszych problemów, który trzeba niezwłocznie rozwiązać	51	35	9	5
- temat zastępczy, który służy wyłącznie rozgrywkom politycznym	22	36	33	9
Trudno powiedzieć	13	14	13	60

ZAKRES UPUBLICZNIANIA MATERIAŁÓW ZGROMADZONYCH W ARCHIWACH IPN

Trzeba zaznaczyć, że w przypadku wszystkich analizowanych kategorii osób postulat jawności zgromadzonych w IPN dokumentów ma więcej zwolenników niż przeciwników. Jeśli chodzi o materiały z archiwów Instytutu dotyczące ministrów i wiceministrów, prezydenta, premiera i wicepremierów, posłów i senatorów, sędziów i prokuratorów oraz państwowych i samorządowych urzędników wysokich szczebli - bez względu na to, czy osoby te były współpracownikami służb specjalnych czy też przez te służby poszkodowanymi - około trzech czwartych ogółu badanych (od 72% do 77%) jest zdania, że należy je ujawnić. Nieco rzadziej Polacy sądzą, że zasadę tę powinno się stosować wobec policjantów, oficerów wojska, osób pełniących funkcje kierownicze w przedsiębiorstwach i spółkach skarbu państwa, jak również w bankach, a także wobec księży, radnych oraz dziennikarzy i osób na kierowniczych stanowiskach w prasie, radiu i telewizji (od 57% do 65% wskazań). Procedura upubliczniania zachowanych materiałów okazuje się relatywnie najbardziej kontrowersyjna w przypadku zwykłych urzędników państwowych, naukowców na wyższych uczelniach, a także nauczycieli. Jawności materiałów z archiwów IPN dotyczących tych osób życzyłyby sobie mniej więcej połowa Polaków (od 48% do 51%).

RYS. 3. CZY, PANA(I) ZDANIEM, MATERIAŁY Z ARCHIWÓW IPN DOTYCZĄCE [...] NIEZALEŻNIE OD TEGO, CZY OSOBY TE BYŁY WSPÓŁPRACOWNIKAMI SŁUŻB SPECJALNYCH CZY TEŻ PRZEZ TE SŁUŻBY POSZKODOWANYMI, POWINNY ZOSTAĆ UPUBLICZNIONE CZY TEŻ NIE?

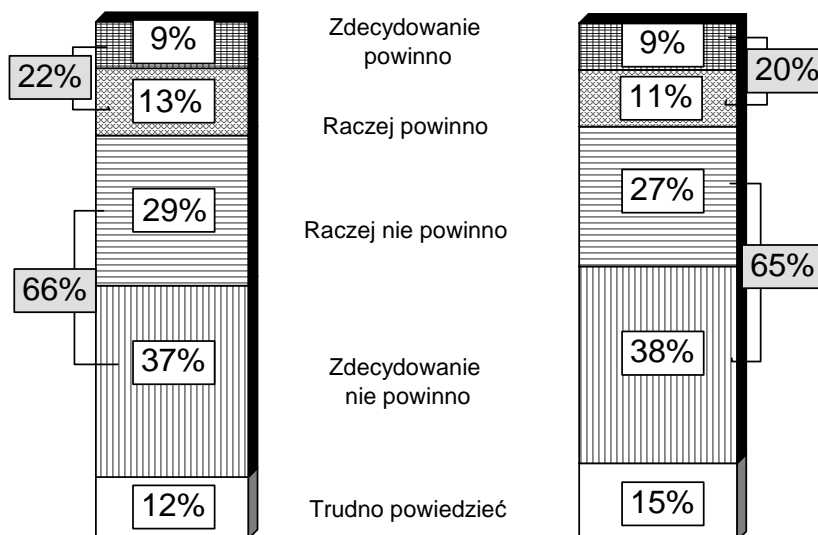

W dyskusjach na temat sposobu i zakresu ujawniania zawartości archiwów IPN kontrowersje wzbudza m. in. kwestia informowania o różnych aspektach życia prywatnego osób, których dotyczą zachowane materiały. Jak się okazuje, w opinii dwóch trzecich społeczeństwa tego typu informacje nie powinny być upubliczniane. Co ciekawe, ankietowani są zdania, że zasadę tę powinno się stosować bez względu na to, czy dana osoba została zarejestrowana przez służby specjalne PRL jako współpracownik czy też była przez nie inwigilowana. Za ujawnianiem tego typu informacji jest mniej więcej co piąty ankietowany, z czego tylko 9% nie ma w tym względzie żadnych wątpliwości.

RYS. 4. CZY, PANA(I) ZDANIEM, UPUBLICZNIAJĄC MATERIAŁY ZGROMADZONE W IPN POWINNO SIĘ CZY TEŻ NIE POWINNO UJAWNIAĆ INFORMACJE DOTYCZĄCE ŻYCIA PRYWATNEGO OSÓB:

PODEJRZANYCH O WSPÓLPRACĘ Z SB

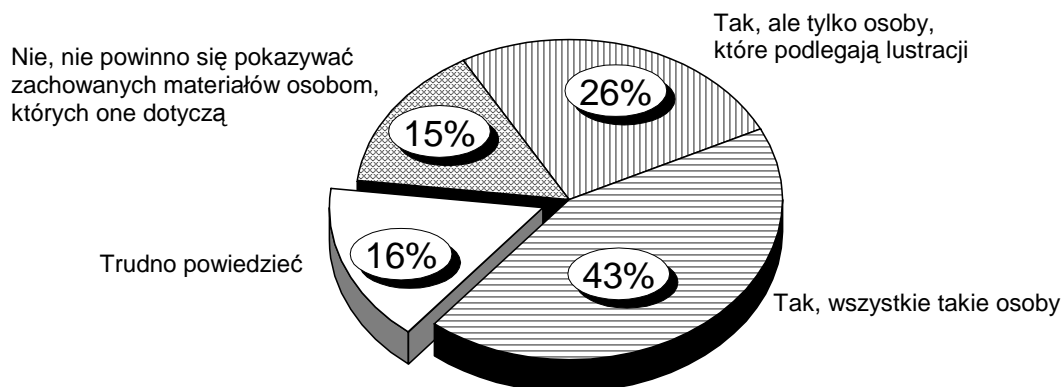
INWIGILOWANYCH PRZEZ SB

DOSTĘP DO TECZEK SŁUŻBY BEZPIECZEŃSTWA

Polacy wyraźnie opowiadają się za szerszym dostępem do archiwów IPN. Największa grupa (43%) uważa, że możliwość wglądu do teczek powinny mieć wszystkie osoby, których w jakimkolwiek stopniu dotyczą zachowane w IPN materiały, natomiast co czwarty ankietowany (26%) sądzi, że prawo wglądu do dokumentów zawierających informacje na swój temat powinny mieć wyłącznie osoby podlegające lustracji. Jedynie 15% Polaków stoi na stanowisku, że nie powinno się pokazywać zachowanych materiałów osobom, których one dotyczą.

RYS. 5. CZY, PANA(I) ZDANIEM, OSOBY, KTÓRYCH DOTYCZĄ MATERIAŁY SŁUŻB SPECJALNYCH PRL ZGROMADZONE W INSTYTUCIE PAMIĘCI NARODOWEJ, POWINNY MIEĆ PRAWO WGLĄDU DO NICH CZY TEŻ NIE?

Poparcie dla postulatu nieograniczonego dostępu do archiwów IPN rośnie wraz z wykształceniem ankietowanych oraz ich statusem zawodowym. Ponadto propozycję tę aprobuje przede wszystkim mieszkańcy największych miast oraz respondenci o prawicowych poglądach politycznych, a w elektoratach partyjnych – potencjalni wyborcy PO i PiS. Natomiast całkowitego zakazu możliwości wglądu do teczek SB stosunkowo najczęściej domagają się osoby o lewicowej orientacji politycznej, głównie zwolennicy SLD.

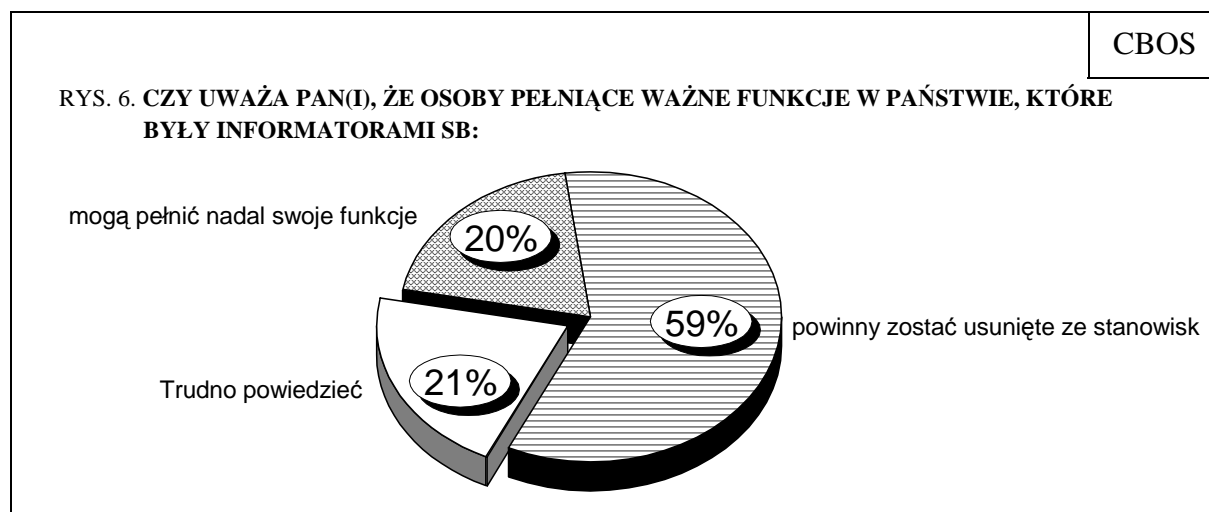
Tabela 4

Potencjalne elektoraty*	Czy, Pana(i) zdaniem, osoby, których dotyczą materiały służb specjalnych PRL zgromadzone w Instytucie Pamięci Narodowej, powinny mieć prawo wglądu do nich czy też nie?			
	Tak, wszystkie takie osoby	Tak, ale tylko osoby, które podlegają lustracji	Nie, nie powinno się pokazywać zachowanych materiałów osobom, których one dotyczą	Trudno powiedzieć
	w procentach			
PO	55	26	11	8
PiS	52	31	8	9
Samoobrona	38	34	19	9
SLD	31	23	38	8
Niezdecydowani	43	23	10	24
Nie głosujący	38	25	21	16

*Wyodrębnione na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych

PEŁNIENIE FUNKCJI PUBLICZNYCH PRZEZ BYŁYCH INFORMATORÓW SB

Niemal trzy piąte badanych (59%) uważa, że osoby, które były informatorami SB, a obecnie pełnią ważne funkcje w państwie, powinny zostać usunięte z zajmowanych stanowisk. Przeciwnego zdania jest co piąty ankietowany (20%), a nieco większa grupa (21%) nie ma wyrobionego zdania w tej sprawie.

Chociaż opinia o konieczności usunięcia byłych informatorów SB z zajmowanych stanowisk państwowych przeważa we wszystkich analizowanych grupach społeczno-demograficznych, najczęściej wyrażają ją respondenci deklarujący prawicowe poglądy polityczne (73%), a w potencjalnych elektoratach – wyborcy PiS (81%). Stosunkowo największym stopniem tolerancji w tym względzie charakteryzują się natomiast osoby o lewicowych poglądach politycznych (38%), głównie sympatycy SLD (54%).

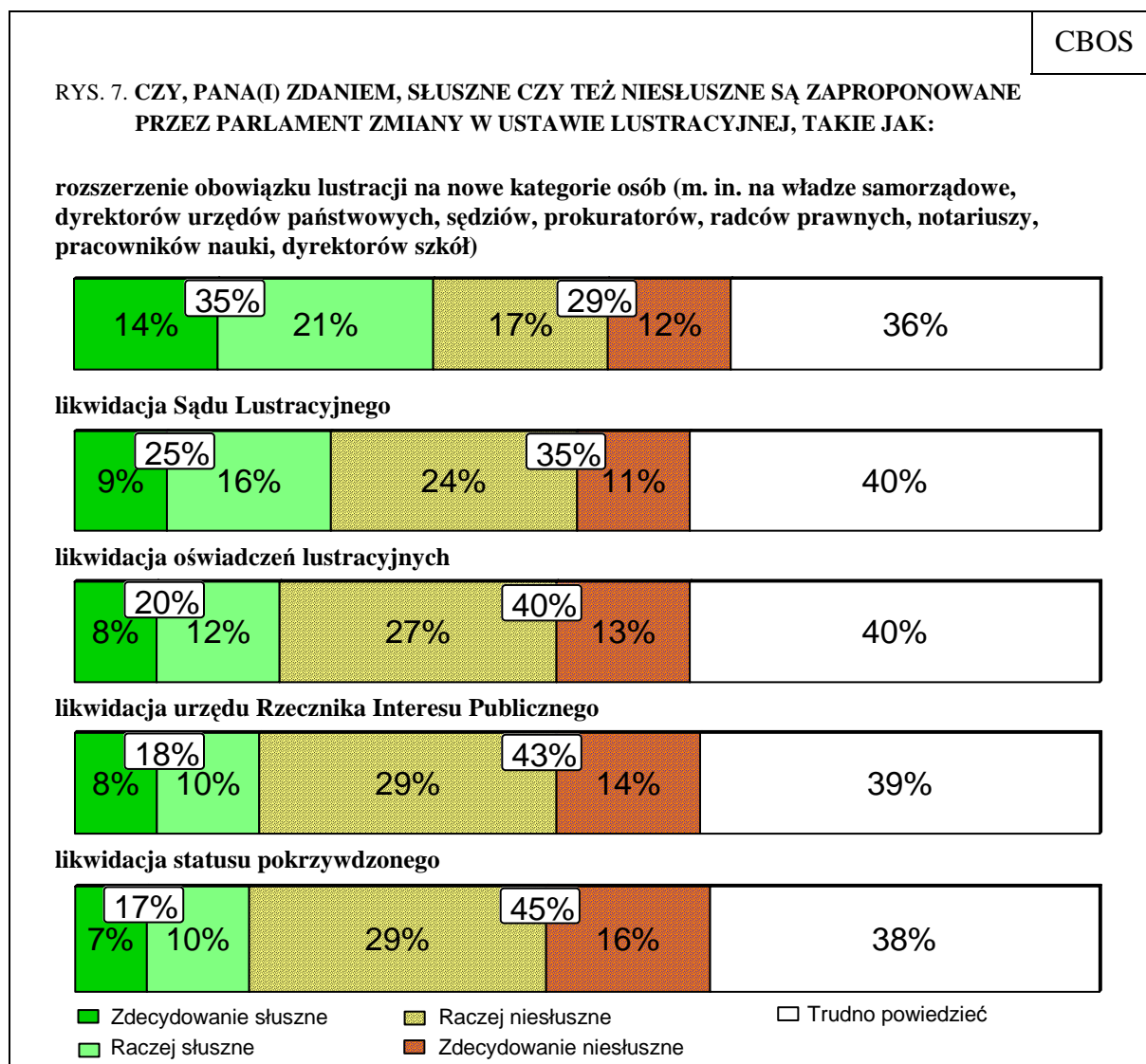
Tabela 5

Potencjalne elektoraty*	Czy uważa Pan(i), że osoby pełniące ważne funkcje w państwie, które były informatorami SB:		
	powinny zostać usunięte ze stanowisk	mogą pełnić nadal swoje funkcje	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PiS	81	8	11
Samoobrona	58	28	14
PO	60	21	19
SLD	28	54	18
Niezdecydowani	59	14	27
Niegłosujący	57	20	23

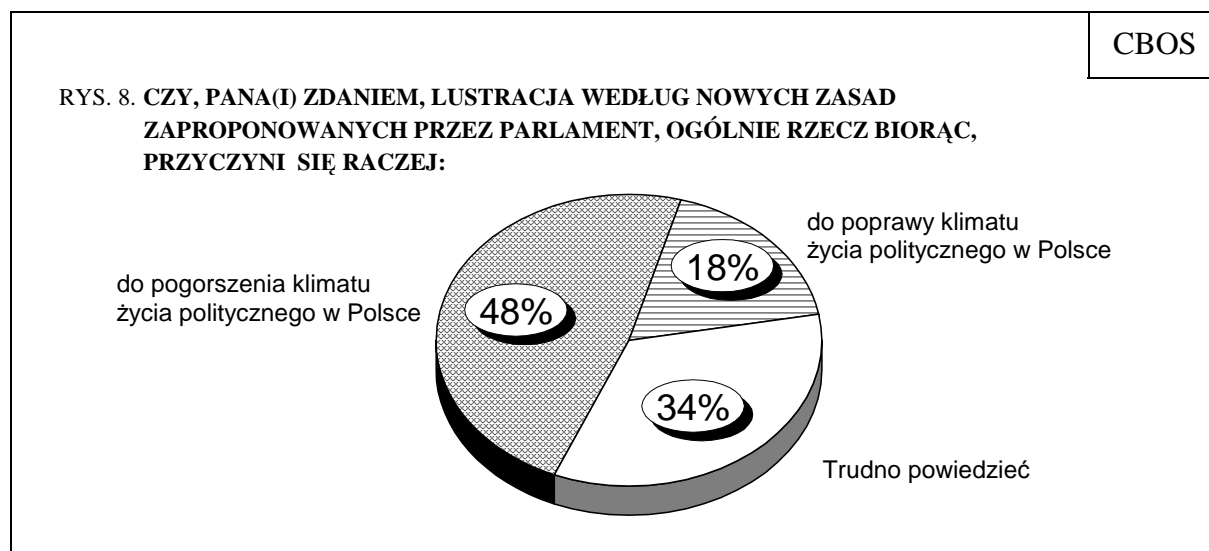
*Wyodrębnione na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych

OCENA PROPOZYCJI ZMIAN W USTAWIE LUSTRACYJNEJ

Zaproponowane przez parlament zmiany w ustawie lustracyjnej – poza koncepcją rozszerzenia obowiązku lustracji na nowe kategorie osób – znajdują więcej przeciwników niż zwolenników. Likwidację Sądu Lustracyjnego popiera co czwarty dorosły Polak (25%), a tylko co piąty (20%) za słuszne uznaje odejście od składania oświadczeń lustracyjnych. Jeszcze mniejsze poparcie społeczne ma idea likwidacji urzędu Rzecznika Interesu Publicznego (akceptuje ją 18% badanych, a 43% jest temu przeciwnych) oraz zniesienia statusu pokrzywdzonego (odpowiednio: 17% i 45%). Należy jednak zauważyć, że znaczna część społeczeństwa nie orientuje się w problematyce dotyczącej ustawy lustracyjnej - mniej więcej dwie piąte ogółu ankietowanych (od 36% do 40%) nie ma wyrobionego zdania w tych sprawach.

Pomimo stosunkowo wysokiego stopnia niezajomości kwestii związanych z lustracją, prawie połowa społeczeństwa (48%) sądzi, że zaproponowane przez parlament nowe zasady lustrowania przyczynią się do pogorszenia klimatu życia politycznego w Polsce. Optymizm w tym względzie wyraża jedynie 18% badanych, a jedna trzecia (34%) nie potrafi ustosunkować się do tej kwestii.

Przekonanie, że nowa ustawa lustracyjna przyczyni się raczej do pogorszenia klimatu życia politycznego w Polsce, dominuje we wszystkich grupach społeczno-demograficznych i jest tym silniejsze, im wyższy poziom wykształcenia ankietowanych oraz ich status zawodowy i materialny. Najbardziej sceptyczni wobec efektywności zaproponowanych przez parlament zmian w ustawie lustracyjnej są ponadto respondenci o lewicowych poglądach politycznych (70%) – zob. tabele aneksowe. W potencjalnych elektoratach przekonanie o korzystnym wpływie nowych zasad lustracji na atmosferę życia politycznego w Polsce przeważa nad opinią przeciwną jedynie w gronie sympatyków PiS, choć i tutaj różnice są minimalne. Wśród zwolenników pozostałych analizowanych ugrupowań dominuje krytycyzm w tym względzie, szczególnie jest on widoczny w elektoratach SLD (76%) i PO (59%).

Tabela 6

Potencjalne elektoraty*	Czy, Pana(i) zdaniem, lustracja według nowych zasad zaproponowanych przez parlament, ogólnie rzecz biorąc, przyczyni się raczej:		
	do poprawy klimatu życia politycznego w Polsce	do pogorszenia klimatu życia politycznego w Polsce	trudno powiedzieć
	w procentach		
PiS	37	33	30
Samoobrona	27	38	35
PO	18	59	23
SLD	6	76	18
Niezdecydowani	13	48	39
Niegłosujący	13	51	36

*Wyodrębnione na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych

Opracował

Rafał BOGUSZEWSKI

A N E K S

Tabela 1. Czy, Pana(i) zdaniem, sprawa lustracji oraz sposobu ujawniania materiałów zgromadzonych w Instytucie Pamięci Narodowej, w celu rozliczenia przeszłości, to obecnie: 1 - jeden z najważniejszych problemów, który trzeba niezwłocznie rozwiązać; 2 - temat zastępczy, który służy wyłącznie rozgrywkom politycznym

(%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	16	70	14	937
Płeć				
Mężczyźni	19	70	11	447
Kobiety	13	69	18	490
Wiek				
18-24 lat	11	78	11	136
25-34	8	82	10	172
35-44	14	72	15	131
45-54	21	71	8	195
55-64	20	67	13	131
65 lat i więcej	22	50	28	172
Miejsce zamieszkania				
Wies	17	64	19	349
Miasto do 20 tys.	14	71	15	126
20-100 tys.	16	71	13	188
101-500 tys.	18	70	12	168
501 tys.i więcej mieszk.	15	83	2	105
Wykształcenie				
Podstawowe	17	55	27	272
Zasadnicze zawodowe	17	68	16	241
Średnie	16	78	6	325
Wyższe	12	85	2	99
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	15	81	4	59
Prac.umysł.niż.szczebla	14	81	5	80
Pracownicy fiz.- umysł.	9	83	9	61
Robotnicy wykwalifikowani	14	76	10	90
Robotnicy niewykwalifik.	19	69	11	57
Rolnicy	17	71	12	50
Pracujący na własny rach.	5	82	12	28
Bierni zawodowo				
Renciści	17	60	23	76
Emeryci	21	60	20	215
Uczniowie i studenci	11	82	7	62
Bezrobotni	18	61	22	110
Gospodynie domowe i inni	18	64	18	51
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	9	82	9	113
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	22	72	6	77
sekt. pryw. poza rolnict.	10	80	10	182
prywatnym gosp. rolnym	20	70	10	49
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	12	74	14	93
301-500	20	67	13	127
501-900	19	68	13	215
901-1200	18	77	5	89
Powyżej 1200 zł	15	74	10	78
Ocena własnych war. mater.				
Złe	17	64	20	229
Średnie	15	71	14	431
Dobre	17	73	10	276
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	25	53	22	52
Raz w tygodniu	16	68	16	486
1-2 razy w miesiącu	15	72	13	149
Kilka razy w roku	17	74	9	171
W ogóle nie uczestniczy	11	80	9	79
Poglądy polityczne				
Lewica	13	77	9	122
Centrum	11	80	9	296
Prawica	29	62	9	257
Trudno powiedzieć	10	62	28	261

Tabela 2. Który z przedstawionych sposobów dotyczących ujawniania zawartości archiwów IPN wydaje się Panu(i) najlepszy? 1 - Należy ujawnić wszystkie materiały zgromadzone przez służby specjalne PRL, które znajdują się w archiwach IPN; 2 - Należy ujawnić wyłącznie materiały dotyczące osób pełniących ważne funkcje publiczne w państwie; 3 - Nie należy ujawniać żadnych materiałów znajdujących się w IPN, a okres 1944-1989 uznać za zamknięty rozdział historii

(%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	26	32	26	16	937
Płeć					
Mężczyźni	29	34	27	10	447
Kobiety	22	31	26	21	490
Wiek					
18-24 lat	28	35	22	15	136
25-34	25	40	21	14	172
35-44	28	33	28	11	131
45-54	26	31	31	12	195
55-64	26	27	30	16	131
65 lat i więcej	23	28	26	24	172
Miejsce zamieszkania					
Wieś	26	28	26	20	349
Miasto do 20 tys.	23	34	29	13	126
20-100 tys.	27	33	26	14	188
101-500 tys.	23	33	28	16	168
501 tys. i więcej mieszk.	30	41	23	6	105
Wykształcenie					
Podstawowe	22	24	29	25	272
Zasadnicze zawodowe	25	36	23	16	241
Średnie	27	35	27	11	325
Wyższe	31	37	26	6	99
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	32	35	26	6	59
Prac.umysł.niż.szczebła	29	32	32	6	80
Pracownicy fiz.- umysł.	23	46	24	8	61
Robotnicy wykwalifikowani	26	31	27	15	90
Robotnicy niewykwalifik.	35	30	23	11	57
Rolnicy	18	41	31	10	50
Pracujący na własny rach.	32	32	23	12	28
Bierni zawodowo					
Renciści	30	23	22	24	76
Emeryci	26	29	28	17	215
Uczniowie i studenci	28	39	24	9	62
Bezrobotni	17	29	26	28	110
Gospodynie domowe i inni	18	34	24	24	51
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	20	43	25	13	113
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	37	32	25	6	77
sekt. pryw. poza rolnict.	30	33	28	9	182
prywatnym gosp. rolnym	20	39	32	9	49
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	20	33	26	21	93
301-500	33	33	24	10	127
501-900	27	30	26	17	215
901-1200	24	33	33	9	89
Powyżej 1200 zł	29	36	31	5	78
Ocena własnych war. mater.					
Złe	24	29	27	20	229
Średnie	26	33	25	16	431
Dobre	26	34	29	11	276
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	33	29	17	20	52
Raz w tygodniu	23	33	26	17	486
1-2 razy w miesiącu	29	30	21	20	149
Kilka razy w roku	28	36	27	8	171
W ogóle nie uczestniczy	26	23	42	9	79
Poglądy polityczne					
Lewica	19	30	42	8	122
Centrum	26	31	31	12	296
Prawica	33	40	18	9	257
Trudno powiedzieć	22	26	22	30	261

Tabela 3. Czy, Pana(i) zdaniem, osoby, których dotyczą materiały służb specjalnych PRL zgromadzone w Instytucie Pamięci Narodowej, powinny mieć prawo wglądu do nich czy też nie? 1 - Tak, wszystkie takie osoby; 2 - Tak, ale tylko osoby, które podlegają lustracji; 3 - Nie, nie powinno się pokazywać zachowanych materiałów osobom, których one dotyczą

(%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	43	26	15	16	937
Płeć					
Mężczyźni	47	27	14	12	447
Kobiety	39	25	16	19	490
Wiek					
18-24 lat	40	31	17	12	136
25-34	48	25	12	14	172
35-44	45	26	15	14	131
45-54	45	28	13	14	195
55-64	41	25	22	12	131
65 lat i więcej	39	21	14	26	172
Miejsce zamieszkania					
Wieś	40	22	17	21	349
Miasto do 20 tys.	42	28	11	19	126
20-100 tys.	43	33	14	10	188
101-500 tys.	40	31	17	12	168
501 tys. i więcej mieszk.	60	18	13	8	105
Wykształcenie					
Podstawowe	32	23	19	26	272
Zasadnicze zawodowe	39	33	12	16	241
Średnie	49	25	16	9	325
Wyższe	65	20	10	5	99
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	62	22	10	7	59
Prac. umysł. niż. szczebla	58	25	10	6	80
Pracownicy fiz.- umysł.	39	29	19	14	61
Robotnicy wykwalifikowani	35	31	13	21	90
Robotnicy niewykwalifik.	41	30	17	12	57
Rolnicy	39	24	23	14	50
Pracujący na własny rach.	59	23	9	8	28
Bierni zawodowo					
Renciści	42	20	15	24	76
Emeryci	41	24	17	18	215
Uczniowie i studenci	47	31	13	8	62
Bezrobotni	39	26	16	19	110
Gospodynie domowe i inni	31	31	14	23	51
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	46	31	12	11	113
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	48	25	13	14	77
sekt. pryw. poza rolnict.	49	25	14	12	182
prywatnym gosp. rolnym	43	21	23	13	49
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	40	24	17	19	93
301-500	38	30	19	13	127
501-900	41	26	17	16	215
901-1200	54	29	11	6	89
Powyżej 1200 zł	41	39	11	9	78
Ocena własnych war. mater.					
Złe	41	23	15	21	229
Średnie	42	27	15	15	431
Dobre	47	26	15	12	276
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	48	22	10	20	52
Raz w tygodniu	41	26	15	17	486
1-2 razy w miesiącu	37	28	18	16	149
Kilka razy w roku	51	25	14	10	171
W ogóle nie uczestniczy	43	25	16	15	79
Poglądy polityczne					
Lewica	40	28	25	7	122
Centrum	42	30	17	11	296
Prawica	51	29	10	10	257
Trudno powiedzieć	39	19	13	29	261

Tabela 4. Czy uważa Pan(i), że osoby pełniące ważne funkcje w państwie, które były informatorami SB: 1 - powinny zostać usunięte ze stanowisk; 2 - mogą pełnić nadal swoje funkcje

(%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	59	20	21	937
Płeć				
Mężczyźni	63	21	15	447
Kobiety	55	19	26	490
Wiek				
18-24 lat	55	25	20	136
25-34	60	19	21	172
35-44	58	16	26	131
45-54	62	20	18	195
55-64	61	21	18	131
65 lat i więcej	57	20	24	172
Miejsce zamieszkania				
Wieś	59	16	25	349
Miasto do 20 tys.	63	18	19	126
20-100 tys.	63	23	14	188
101-500 tys.	51	25	24	168
501 tys.i więcej mieszk.	60	21	19	105
Wykształcenie				
Podstawowe	58	18	24	272
Zasadnicze zawodowe	59	15	26	241
Średnie	60	23	17	325
Wyższe	59	27	14	99
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	53	30	17	59
Prac.umysł.niż.szczebła	65	20	15	80
Pracownicy fiz.- umysł.	68	14	18	61
Robotnicy wykwalifikowani	59	13	29	90
Robotnicy niewykwalifik.	60	24	16	57
Rolnicy	52	24	24	50
Pracujący na własny rach.	70	15	15	28
Bierni zawodowo				
Renciści	63	15	22	76
Emeryci	58	22	20	215
Uczniowie i studenci	49	32	19	62
Bezrobotni	58	19	23	110
Gospodynie domowe i inni	58	8	33	51
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	56	23	21	113
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	70	16	14	77
sekt. pryw. poza rolnict.	62	17	21	182
prywatnym gosp. rolnym	46	22	31	49
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	57	16	27	93
301-500	67	16	18	127
501-900	59	23	17	215
901-1200	62	17	21	89
Powyżej 1200 zł	59	33	8	78
Ocena własnych war. mater.				
Złe	58	16	26	229
Średnie	60	20	19	431
Dobre	58	23	19	276
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	65	14	22	52
Raz w tygodniu	61	19	20	486
1-2 razy w miesiącu	52	19	29	149
Kilka razy w roku	63	19	18	171
W ogóle nie uczestniczy	47	34	19	79
Poglądy polityczne				
Lewica	43	38	18	122
Centrum	58	23	19	296
Prawica	73	15	12	257
Trudno powiedzieć	54	12	34	261

Tabela 5. Czy, Pana(i) zdaniem, lustracja według nowych zasad zaproponowanych przez parlament, ogólnie rzecz biorąc, przyczyni się raczej:
 1 - do poprawy klimatu życia politycznego w Polsce;
 2 - do pogorszenia klimatu życia politycznego w Polsce

(%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	18	48	34	937
Płeć				
Mężczyźni	24	46	31	447
Kobiety	13	50	37	490
Wiek				
18-24 lat	26	42	32	136
25-34	15	50	35	172
35-44	22	52	26	131
45-54	17	53	30	195
55-64	20	49	31	131
65 lat i więcej	13	40	47	172
Miejsce zamieszkania				
Wieś	22	42	35	349
Miasto do 20 tys.	14	50	36	126
20-100 tys.	18	45	38	188
101-500 tys.	13	58	28	168
501 tys.i więcej mieszk.	20	52	28	105
Wykształcenie				
Podstawowe	20	35	45	272
Zasadnicze zawodowe	17	48	35	241
Średnie	19	53	28	325
Wyższe	17	64	19	99
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	20	60	20	59
Prac.umysł.niż.szczebla	19	60	21	80
Pracownicy fiz.- umysł.	20	50	30	61
Robotnicy wykwalifikowani	15	44	41	90
Robotnicy niewykwalifik.	27	47	26	57
Rolnicy	11	56	32	50
Pracujący na własny rach.	17	50	33	28
Bierni zawodowo				
Renciści	16	40	44	76
Emeryci	16	45	39	215
Uczniowie i studenci	19	52	29	62
Bezrobotni	22	47	32	110
Gospodynie domowe i inni	20	30	51	51
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	15	56	29	113
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	19	57	24	77
sekt. pryw. poza rolnict.	22	49	29	182
prywatnym gosp. rolnym	19	49	33	49
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	23	43	33	93
301-500	23	45	32	127
501-900	18	51	31	215
901-1200	15	57	27	89
Powyżej 1200 zł	16	62	22	78
Ocena własnych war. mater.				
Złe	14	47	39	229
Średnie	21	45	34	431
Dobre	18	53	29	276
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	23	37	41	52
Raz w tygodniu	18	44	38	486
1-2 razy w miesiącu	19	54	27	149
Kilka razy w roku	17	55	28	171
W ogóle nie uczestniczy	18	53	29	79
Poglądy polityczne				
Lewica	10	70	19	122
Centrum	17	53	30	296
Prawica	33	42	25	257
Trudno powiedzieć	9	38	53	261